

Tie-SOS!

■ Gegužės 26 dieną po tūkstantinės eisenos S. Daukanto aikštėje vykusioje sueigoje buvo priimtas piliečių „Žodis“ ir nutarta seimo rinkimuose siūlyti visuomenei demokratine Lietuvos alternatyvą bei Lietuvos sąrašą. **Nuo šiol užsukę į Daukanto aikštę ar į svetainę www.uzteisinguma.lt visi piliečiai gali pasiūlyti savo idėjas porinkiminei Lietuvai bei jų pasitikėjimo vertus kandidatus Lietuvos sąrašui.**

■ Įgyvendinama piliečių sueigos „Žodį“ iniciatyvinė grupė „Už teisingumą“ gegužės 31 dieną sudarė Visuomeninę komisiją gegužės 17-osios smurto aktui Garliavoje ištirti ir teisiškai įvertinti.

Komisijos darbai maloniai sutiko talkinti parlamentinė grupė „Už teisingumą Lietuvoje“. Komisijoje dirbs Nepriklausomybės Akto signatarai teisininkai **Kazimieras Motieka** ir **Liudvikas Narcizas Rasimavičius**, Aukščiausiosios Tarybos-Steigiamojo Seimo narė teisininkė **Zita Šličytė**, teisininkas, buvęs Generalinės prokuratūros Tardymo departamento ypač svarbių bylų tardytojas ir Seimo kontrolierius **Kęstutis Milkeraitis**, Lietuvos žmogaus teisių asociacijos pirmininkas **Vytautas Budnikas**, Lietuvos žmogaus teisių gynimo asociacijos pirmininkas **Romualdas Povilaitis** ir M. Römerio universiteto profesorius **Saulius Arlauskas**.

■ **Birželio 6 d., trečiadienį, 12 val., kaip kasdien užrašę žodį TIE-SOS S. Daukanto aikštėje, laisvieji menininkai ir piliečiai kviečia į vaikštynes Gedimino prospektu.** Sustoję V. Kudirkos aikštėje prie vyriausybės ir Nepriklausomybės aikštėje prie seimo, kreidelėmis užrašysime TIE-SOS šiose Vilniaus vietose. Tuo pačiu metu laisviesiems menininkams ir piliečiams siūlome rašyti šį žodį ir kitose Lietuvos miestų ir miestelių aikštėse.

■ **Birželio 16 d., 12 val. Panevėžyje, Laisvės aikštėje priešais Juozo Miltinio dramos teatrą kviečiamas mitingas „Už teisingumą, už Lietuvą be smurto, melo ir korupcijos“.** Mitinge kalbės kovo 11-osios akto signatarai, visuomenininkai ir kultūros žmonės. Panevėžio jungtinis demokratinis judėjimas Tel. 8 698 07602, 8 641 44471

■ **Klaipėdos miesto savivaldybės direktorė J. Simonavičiūtė pasipriešino Tarptautinės vaikų gynimo dienos paminėjimui (birželio 1-oji) ir nesutiko suderinti pilietinės akcijos.** Advokatė Ž. Šličytė ir piliečiai skaitys Jungtinių Tautų Vaiko Teisių Konvenciją bei savivaldybės nutarimą.

AIKŠTĖS ŽINIOS

Lietuvos sąrašas

Gegužės 26 d. piliečių sueigoje priimtas sprendimas sudaryti Lietuvos sąrašą ir pasiūlyti visuomenei seimo rinkimuose demokratine Lietuvos alternatyvą pradėtas įgyvendinti.

Piliečiai tiek S. Daukanto aikštėje, tiek svetainėje www.uzteisinguma.lt aktyviai siūlo savo idėjas porinkiminei Lietuvai bei jų pasitikėjimo vertus kandidatus Lietuvos sąrašui.

Gegužės 29 d. iniciatyvinės grupės „Už teisingumą“ nariai Naglis Puteikis, Šarūnas Valentinavičius ir Darius Kuolys Lietuvos sąrašą Panevėžyje aptarė su šio miesto visuomenininkais ir buvusiu STT vadovu, Sausio 13-osios parlamento gynėju Povilu Urbšiu. Tos pačios dienos vakarą Vilniuje Lietuvos sąrašas svarstytas su seimo Antikorupcijos komisijos pirmininku Ligitu Kernagiu.

Gegužės 30 d. rytą Vilniuje dėl sąrašo tartasi su Nepriklausomybės Akto signataru Algirdu Patacku, o vakare seime dėl jo nuomonėmis pasikeista bendrame iniciatyvinės grupės „Už teisingumą“ ir parlamentinės grupės „Už teisingumą Lietuvoje“ susitikime.

Krescencijus Stoškus: Nepasiduokime aštuonkojui

Kalba, pasakyta Piliečių sueigoje S. Daukanto aikštėje gegužės 26 d.

Brangūs bičiuliai, bendraminčiai ir bendražygiai! Aš šiandien esu čia, kad nusilenkčiau jums ir padėkočiau už pilietiškumą ir solidarumą su tais žmonėmis, kurie iš paskutiniųjų mėgino pasipriešinti valstybės represinių jėgų vykdomai savivalei prieš mažą mergaitę ir jos globėjus.

Sakydamas „valstybės represinės jėgos“, aš galvoju ne tik ir ne tiek apie tuos policininkus ir kaukėtus vyrus, kurie užtikrino operacijos „saugumą“, o apie visus nusikalstamai brutali prievartos iniciatorius ir pagrindinius organizatorius. Juos nelengva įvardinti. Internete tinkle buvo paskelbtas 15 asmenų sąrašas. Sunku pasakyti, ar jis tikslus. Ir neabejotinai – nepilnas. Dauguma jų žinomi asmenys. Apie juos nesyk rašyta spaudoje. Vieni juos vadina *oligarachais*, kiti *klanu* arba *klika*, treči saisto su *pedofilais*, ketvirti visa tai vadina tiesiog prievartos sistema. Visi šie pavadinimai apytiksliai. Bet personažas gana ryškus. Nesunku jį atpažinti. Jis gana panašus į tą aštuonkojį, apie kurį mes kadaise žinojome tik iš itališkų filmų. Ten jis buvo vadinamas *mafija*. Gal ir tas žodis čia tiktų. Netikiu, kad čia esama lietuviškos specifikos. Juk ir čia viskas labai elementaru. Prasideda nuo lavonų: viešai buvo suskaičiuoti keturi, bet kalbama, kad jų yra ir daugiau. Ir čia, Lietuvoje, žudikų neįmanoma išaiškinti. Vadinasi, organizatoriai turi aukštas pareigas. Kitaip sakant, čia taip pat lavonų daug, o „bylų nėra“, kaip neseniai su keistu pasimėgavimu akcentavo Vilniaus universiteto Teisės fakulteto dekanas. Čia pat buvo paaiškinta, kad mirusiems bylos nekeliama. Tarytum duodama suprasti: jau baigiami likviduoti ir nenagrinėtų bylų liudininkai. Mergaitė su motina, matyt, bus paskutiniai. Juk jie jau JŪ rankose.

Demonstruojamas keistas palengvėjimas, atsipalaidavimas. Akmuo nusirito: visų televizijų kanalais buvo paskelbta: „Mergaitė ramiai žaidžia su triušukais“. Dabar jau galima atsikvėpti ir pagal gerai žinomą scenarijų suvesti sąskaitas su oponentais. Pirmiausia – su buvusią mergaitės globėja Neringa Venckiene. Už mergaitės globą kelios bylos iš eilės... O paskui ir su kitais.

Ir šita niekinga, vien tik aštuonkojui naudinga, paskutinius įkalčius nusinešanti akcija visais varpais buvo išskambinta kaip teisingumo įvykdymas. Net ilgametis pagrindinio šalies universiteto teisės fakulteto dekanas galingą karinę 240 policininkų operaciją su šunimis, dujiniais pistoletais, elektrinio šoko sukėlimo prietaisais prieš aštuonmetę mergaitę viešai pripažino teisingu teismo sprendimu įvykdymu. Tik kokio teisingumo, Pone Dekane? Jeigu teisingumui užtektų tik teismo sprendimų vykdymo, tai sovietinė sistema būtų buvusi pati teisingiausia sistema pasaulyje. Jeigu čia teisingumas, tai kas tada yra nusikaltimas prieš žmoniškumą, kuris mus visus ir sukvieta į šią aikštę?

Šiurpulingas prievarta išnešamos mergaitės klyksmas iki šiol tebeskamba mūsų ausyse ir tebeslegia mūsų sąžines kaip tik dėl to, kad toks nusikaltimas galėjo įvykti mūsų šalyje. Manau, kad šioje aikštėje yra tie, kurie šį klyksmą vis dar girdi. Tik tokie žmonės gali aiškiai ir ryžtingai pasakyta: „Trauktis jau neturime kur.“ Ir tai panašu į priesaiką... Pasitraukimas reikštų išdavystę ir tada nebūtų prasmės gyventi. Privalu gintis iš paskutiniųjų. Pilietinės kantrybės taurė seniai perpildyta.

Ačiū, kad jūs čia susirinkote. Ir kad jūs tiek daug. Bet toli gražu ne tiek, kad galėtume pasakyti „Tauta su mumis“, ir prasidėtų radikalus persilaužimas. Iki jo dar toli. Todėl dar gali šį guodžiantį susitelkimą ignoruoti politikai, vadinamoji teisėtvara ir ištikimai jai tebetarnaujanti žiniasklaida. Aš jau nekalbu centrinę grandį – AŠTUONKOJĮ. O kai nėra informacijos, galima ir begėdiškai meluoti. Net minėtas teisės fakulteto dekanas

gali skelbti, kad praėjusią savaitę čia buvo susirinkę vos 300 žmonių, Kaune buvęs NULIS, o Klaipėdoje viso labo – trys. Iš tokio skaičiaus aiškiai matyti, kad skaičių ir jis bijo.

Neabejoju, kad šiandien čia susirinko geriausiai šalies moralinę būklę jaučiantys žmonės. Ta savo nuovoka privalome pasidalinti su kitais, kurie dar nėra supratę viso padėties rimtumo, pernelyg užimti savais reikalais ir be galo dezinformuoti. O kiek jaunimo, kuris nerūpestingai tebežaidžia televizijos ir kompiuterių žaidimėlius... Mes privalome jiems padėti: parodyti tuos nuogus faktus, kurių internete

jau visai pakanka ir atkreipti dėmesį į priežastis, kurių jie nėra pastebėję. Susitvarkykime su daugumos televizijos kanalų skleidžiamu melu bei fiziologine panieka visuomeniniams judėjimams. Privalome telkti doriausius žmones teisingumui apginti. Į kiekvieną tokį susitikimą kiekvienam būtina pasikviesti bent po vieną naują asmenį. Jeigu praėjusiame mitinge tikrai mūsų buvo apie 1500 žmonių, tai šiandien jų galėjo būti apie 3000. Trečią savaitę jau būtų 6000, ketvirtą – 12000... Mums reikalinga kritinė masė, o paskui reikalai pajudės savaime. Sėkmės ir ištvermės mums visiems!

Aikštės kronika

Gegužės 30 diena

Apie vidurdienį į vidinį Prezidentūros kiemą, kaip informavo Prezidentūrai artima žiniasklaida, atskrido labai reta dančiasnapė antis su aštuoniais neskraidančiais ančiukais. Aikštėje tuoj pat pasklido gandas, kad gaigalo dėl violetinio pagurklio į kiemą neįsileido Prezidentės patarėjas saugumo klausimais Jonas Markevičius. Spėjama, kad jo nurodymu buvo skubiai sugaudyti dėžėmis ir išvežti nežinia kur. Sunerimusi visuomenė norėtų žinoti, kur dabar yra paslėpti ančiukai ir antis.

19.45 val.

Jau antrą savaitę Daukanto aikštės tolimiausiame kampe kas vakarą 19 val. vyksta gegužinės pamaldos. Giedamos giesmės, meldžiamasi. Policijos pareigūnai bandė trukdyti: pradžioje jauni policininkai stovėjo nuošaliai, vėliau, ryšio kanalais gavę įsakymą, ryžtingai priėjo prie giedančiųjų. Giesmės nenutrūko. Tad pareigūnai, pastovėję pamindžikavę, grįžo atgal ir per raciją informavo savo vyresnybę. Po kokių 15 minučių atvažiavo aukštesnis pareigūnas ir, pasibaigus gegužinėms, priėjo prie kunigo Alfonso Svarinsko. Bandė nusivesti į šalį „pasi-kalbėti“. Jį, kaip organizatorių, įspėjo, kad pažeidžiamas susirinkimų įstatymas. Giedotojams paprieštaravus, kad tai ne susirinkimas, o pamaldos, pareigūnas pakartojo sovietmečiu girdėtą frazę – „melstis reikia bažnyčioje“.

Tradiciskai gegužinės giedamos gamtoje, šventose vietose. Į pamaldas nekviečiama – tikintieji susirenka laisvai. Kunigo dalyvavimas nebūtinai. Kunigas Alfonsas Svarinskas į gegužines ateina ne kiekvieną dieną. Galima spėti, kad policija atliko procesinį veiksma – „išaiškin“ organizatorių ir jį įspėjo. Po to tikriausiai bus kiti veiksmai – surašytas protokolas ir prasidės kunigo tampymai po teismus. Nieko nauja. Tai jau buvo. (Informaciją pateikė Jonas Kareniauskas)

Gegužės 31 diena

Apie 10.30 val. tas pats senukas, kuris buvo nufotografuotas su žarna plaunantis užrašą TIE-SOS!, dabar buvo pastebėtas aikštėje ne su žarna, o su bakeliu ant nugaros ir purkštuvu. Užrašas jau buvo nuplautas, bet kelių raidžių kontūrai išlikę ant grindinio. Senukas prisimetė, kad purškinėja gyvatvorę. Tačiau buvo pričiuptas bei paklaustas, kas jam liepė plaudinėti užrašą. Senukas ėmė išsisukinėti, bet galų gale prisipažino: „Prezidentūros ūkio skyrius“. Jis negalėjo paaiškinti, kodėl užrašui nuplauti reikėjo chemijos – purškalas skleidė aitroka chemikalų kvapą.

12 val. į aikštę pradėjo rinktis žmonės į vaikštynes „Už laisvą žodį“ ir prieš gėdingą padorių ir laisvų žurnalistų atleidinėjimą iš darbų, diriguojant Prezidentūrai ir VSD. Vaikštynėse priešais Prezidentūrą dalyvavo apie 200 piliečių. Po pusvalandinio pasivaikščiojimo maloniai besišnekučiuojant žmonės susibūrė prie fasado vėliavų ir tylos minute pagerbė trypiamą laisvą lietuvišką žodį. Tarp susibūrusių žmonių nebuvo matyti Žurnalistų sąjungos pirmininko Dainiaus Radzevičiaus, „15 minučių“ redaktoriaus Rimvydo Valatkos, BNS vadovo Artūro Račo, LRT vadovo Audriaus Siaurusevičiaus ir kitų narsių kovotojų už laisvą tiesos žodį. Tačiau vaikštynėse dalyvavo kompozitorius Osvaldas Balakauskas, politologė Ainė Ramonaitė, redaktorius Linas Vildžiūnas, filosofas Romualdas Ozolas bei kiti žinomi kultūros ir mokslo žmonės. Minutę patylėję piliečiai ėmėsi tradicinės meninės akcijos – kreidelėmis ant grindinio vėl užrašė nuplautą žodį TIE-SOS! Akcija šį kartą buvo labai trumpa, nes žodį spalvino didelis būrys dalyvių. Performansas baigtas susirinkusiųjų plojimais. Akcijos dalyviai ragina kitų Lietuvos miestų menininkus ir piliečius savo miestų aikštėse rašyti žodį TIE-SOS! ir stebėti, ar visoje Lietuvoje jis bus nuplaunamas taip pat uoliai kaip Daukanto aikštėje.

Rašykite mums adresais:

Dėl turinio: liudvikas.jakimavicius@gmail.com

Dėl platinimo: mes@uzteisinguma.lt

Išsami informacija: www.uzteisinguma.lt, www.uzteisinguma.lt
PERSPAUSDINANT TEKSTUS NUORODA Į „AIKŠTĖS ŽINIAS“ BŪTINA

Dokumentai

DANŲ VAIKŲ TEISIŲ ATSTOVŲ ATSAKYMAS LR SEIMO NARIAMS

Danijos vaiko teisių tarnybos atstovai seimo nariui Sauliui Stomai 2012 gegužės 31 d. atsiuntė laišką. Skelbiame laiško ištrauką.

(...)

Mes pasiūlėme socialinės apsaugos ministrui, kad Seimas susisiektų su Jungtinių tautų (JT) Vaiko Komitetu (UN Child Committee) Ženevoje, kuris stebi padėtį šalyse, ratifikavusiose JT vaiko teisių konvenciją. Taip pat Jūs galite prašyti pagalbos Lietuvos nacionalinį UNICEF komitetą (<http://www.unicef.org/infobycountry/lithuania.html>).

Gerai, kad Lietuva ratifikavo šią konvenciją ir gerai yra tai, kad jūs turite vaikų ombudsmeną.

Kaip mes matėme, Lietuva iš principo **neįgyvendino** šios Konvencijos. Mes rekomenduojame peržiūrėti įstatymus. Ne vaiko globos, bet vaiko teisių. Šiaurės šalis turi specialius įstatymus, kaip reikia įvertinti, kas yra geriausia konkrečioje situacijoje vaikui. Pavyzdžiui, Norvegijoje esama specialaus įstatymo, kuris saugo vaikus, negyvenančius šeimose. Turi būti įmanoma priimti sprendimą, kas geriausia vaikui konkrečioje situacijoje, nepaisant besivaidijančių tėvų. Tas pasiekama bendradarbiaujant su tėvais, bet **svarbiausia turi būti vaikas**.

Mūsų patarimai:

Susisiekite dėl pagalbos su UNICEF Briuselyje ar Lietuvoje. Išsamiau - <http://www.unicef.org/infobycountry/lithuania.html>

Su Šiaurės Europos šalimis surenkite Lietuvoje jungtinę konferenciją, skirtą vaiko teisių apsaugai.

Surenkite suinteresuotų asmenų vizitą į vieną ar kelias Šiaurės Europos šalis, kad pamatytumėte, kaip panašios problemos sprendžiamos pas mus.

Linkiu jums didžiausios sėkmės. Jeigu jums reikėtų informacijos, mes mielai sutinkume jums padėti.

Jan Vium, socialinis pedagogas

Pozicijos

GYDYTOJAS PSICHIATRAS DOCENTAS LIAUDGINAS ERDVIŁAS RADAVIČIUS:

Aš ne pirmą kartą ateinu į S. Daukanto aikštę. Nuo pat pradžių stebėjau šią istoriją. Mane sukrėtė smurtas, kuris ją lydi. Kaip psichiatras, matau, kad šioje istorijoje daug patologijos. Istorijos visuma, kažkokia iškrypusi vystymosi eiga mane sudomino kaip psichiatrą. Ši tiek paslaptinių neiškių dalykų, pradėtas ir dar vis niekuo pasibaigęs mergaitės pasakojimo tyrimas, šitiek neišaiškintų mirčių, prarastų postų... Dėl provokatoriaus Žalimo, kaip paaiškėjo vėliau, melagingų liudijimų postų neteko kriminalinės policijos profesionalai. Kiek patyrusių specialistų neteko Lietuva po tos jo provokacijos! O galiausiai tas smurtas prieš mergaitę, jos vaikystės namų šturmas su pustrėčio šimto iki dantų ginkluotų policininkų – to niekaip negalima pateisinti. Kategoriskai nesutinku su nuostata, kad mergaitė iš namų, kur užaugo, išplėsta paisant jos interesus, kad neva jai taip geriau. Net ir psichiatras D. Pūras irgi atsiskakė dalies savo pozicijos. Visuomenė kiršinama, akivaizdžiai veikia kažkokios galingos jėgos, kad tiesa nebūtų išaiškinta.

TEISININKAS KĘSTUTIS MILKERAITIS:

Kaip buvęs prokuratūros darbuotojas galiu pasakyti labai aiškiai, kad į Lietuvos prokuratūros sistemą nesugrįžo nepriklausoma Lietuvos valstybė.